

Komkommertijd

Colofon

ISBN: 978 94 6365 050 2

1e druk 2018

© 2018, Yvonne Molenaar

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

Telefoon: 058 - 289 48 57

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Komkommertijd

Yvonne Molenaar

Mijn naam is Yvonne Molenaar, manicure en masseur van beroep. Sinds enige jaren ben ik de vaste manicure van een verzorgingstehuis. Het laatste adres op aarde. Het is fijn en dankbaar werk.

De aanraking, de aandacht de schone handen en gelakte nagels zijn weldadig.

Ik sla eens een arm om de schouders, masseer handen en armen en gebruik zacht geurende handcrème. Mijn koffer bevat mega veel tinten roze nagellak. Ook mijn paraffinebadje is heerlijk en verzachtend voor mensen met reuma of eeuwige koude handen.

Naast dit alles ben ik ook nog auteur. In deze bundel schrijf over mijn belevenissen met de bewoners van een verzorgingstehuis. Dit gaat met een glimlach en een traan. Het is voor mij geen werk. Ik vind dat ieder mens recht heeft op verzorging en aandacht in welke vorm dan ook. Het is belangrijk. Het is mijn passie. Ik hou van mensen met levensverhalen.

De namen die ik gebruik zijn fictief.

Inhoud

Wachten	9
Vrienden voor het leven	12
Schijn bedriegt	14
Roddeltante	16
Overbodige tijd	19
Opgelicht	21
Niets is wat het lijkt	24
Mevrouw en meneer De Bok	26
Meneer charmeur	30
Toiletbezoek	33
Mevrouw mopperkont	35
In de plomp	37
Warrig	41
Druk, druk, druk!	43
Allessie	46
Doet u ook linkervoeten?	49
Aardappelmesje	52
Prothese	55
Het gaat zoals het gaat	58
Sarren	60
Terugblik	63
Komkommertijd	67

Wachten

Negen uur, ik wacht nog even maar ik vertrouw het niet. Normaal gesproken gaat klokslag negen de deur open en staat ze met de zweetparels op haar voorhoofd in de deuropening. “Ben ik op tijd?” hijgt ze dan.

Ik heb haar al zo vaak gezegd dat ze rustig aan moet lopen, dat er een rem op haar rollator zit en dat ik niet wegloop.

Mevrouw Bron, 92 jaar oud, is kwiek, snel en gewend op te schieten. Ze woont nog zelfstandig, maar wel in een klein huisje bij het verzorgingstehuis. Vorige maand vond ik haar warrig. Ze vroeg mij steeds hetzelfde. Dat vond ik raar, want zo kende ik haar niet. Maar ze is een krannige oude bes en ik beseft dat zelfs zij op haar leeftijd wat warrig kan worden.

Ik hecht mij te veel ...

Ik hoor haar altijd van veraf aankomen. Een rasse tred, als een militair. Geen twijfel. Ze weet waar ze heen gaat.

Tot vanmorgen. Ik vraag een medewerkster of zij weet of er wat aan de hand is met mevrouw, maar niemand weet iets. Vervelend.

Tijdens het wachten gaan mijn gedachten terug

naar de jaren dat zij bij mij kwam. Trouw iedere maand, stipt om negen uur. Ze vertelde over haar zoons en haar dochters. En als ik haar nagels knipte dan vertelde ze steevast dat ze was geboren met die ene scheve nagel, die rechtop uit haar vinger leek te groeien. Alsof ze zich wilde verantwoorden.

Om kwart over negen schrik ik op. De deur gaat open en een medewerkster staat met droeve ogen naar mij te kijken.

Mijn hart slaat een slag over. Niet weer eentje, denk ik.

“Mevrouw Bron is zo gevallen dat ze haar nek-wervel heeft gebroken. Ze ligt in een gipsbed in het ziekenhuis. Ik denk dat ze niet meer komt.”

“Nee, dat begrijp ik, dat ze niet meer komt”, zeg ik verslagen.

“Maar,” zegt ze met glimmende ogen, “als je dan nu toch tijd hebt, kun je mijn nagels dan even lakken? Ik heb straks een verjaardag.”

Ik nodig haar uit op de stoel tegenover mij.

Het is triest, maar zo gaat het helaas als je werkt in een verzorgingstehuis.

Zij overhandigt mij een briefje met het adres van het ziekenhuis. Ik bedank haar, pak haar

handen en we gaan over tot de orde van de dag. Zwijgend lak ik haar nagels bloedrood. Mevrouw Bron is niet meer beter geworden. Ik denk nog regelmatig aan haar. Aan haar standvastigheid, haar snelle tred, haar zelfstandigheid. Zo wil ik ook wel oud worden.

Vrienden voor het leven

Ik hoor ze van al van verre aankomen. Mien en Bep. Al meer dan zestig jaar vriendinnen. Mien heeft een witte rollator met rode strepen, ze is behoorlijk slechtziend. Bep is slecht ter been en heeft erge rug- en heupklachten. Ze steunen elkaar door dik en dun. Vandaar dat ze ook altijd met zijn tweetjes komen.

“Ik heb de vorige keer een kwartier voor mijn voordeur gestaan”, hoor ik Mien klagend zeggen.

“Waarom?” vraagt Bep gelaten.

“Omdat ik het sleutelgat niet kon vinden”, roept Mien verontwaardigd.

“Waar was ik dan?” zegt Bep verbaasd.

“Jij was ziek, weet je nog? Wat moet ik nou zonder jou!”

“Een lampje kopen voor aan je sleutelbos”, zegt Bep, en ik hoor ze samen schateren van het lachen. Dan komen ze de hoek om.

“Ga jij maar voor”, zegt Bep vriendelijk tegen haar vriendin. Ze gaat aan de kant en laat Mien voorgaan. Ik moet als vanzelf glimlachen als ik deze vriendinnen zie. Een voorbeeld voor de hele mensheid. Ik leid Mien naar mijn tafeltje en Bep volgt gedwee.

“Meisje”, zegt Mien tegen mij. Ik bloos.

“Dit keer maar een iets donkerdere kleur nagellak hoor, eentje die ik zelf ook kan zien. Men zegt wel dat het erg mooi is, maar ja, als ik het zelf niet zie, heb ik er toch niets aan!”

“Die van mij maar weer gewoon doorzichtig, hoor!” buldert Bep er dwars doorheen. Bep heeft een prachtig lang nagelbed.

Mien heeft kleine, bijna kinderlijke nageltjes. Maar o zo schattig.

“Dames, tijd voor een advocaatje met slagroom!” begroet de lachende struise dame ze bij binnenkomst. Blijer kan je de twee vriendinnen niet maken. Dankbaar pakken ze het glaasje geel met wit aan en al keuvelend masseer ik tussendoor de stramme oude handen, knip en vijl nagels en voorzie ze van prachtige nagellak. “Ja!” roept Mien bij het turen op haar nageltjes. “Dit is mooi, dit kan ik tenminste zien!”

Bep knipoogt naar me. “Samen zien wij wel dat het een wat opvallende kleur is, maar ach ... mag zij er zelf ook plezier van hebben?”

Schijn bedriegt

Ze draagt haar wenkbrauwen net iets te laag. Mijn oog trekt er iedere keer naartoe. Ik kan er niks aan doen. Het gekke is: het hoort bij haar. Ik denk zelfs dat de originele wenkbrauwlijn misstaat.

Als ze gaat zitten zegt ze steevast: “Nou, ik ben zo benieuwd wat je allemaal weer hebt meegemaakt, want Bert zit al op mijn verhalen te wachten, hoor!”

Bert is haar echtgenoot. Zij is eind tachtig, hij begin negentig. Zij lijkt midden zestig, hij lijkt begin zeventig. Ze zien er beiden prachtig uit. Dat is meteen ook een valkuil. Onder zijn spijkerbroek en gympen is hij zoveel ouder dan hij lijkt. En zij ziet er altijd uit om door een ringetje te halen. Sjaaltje, make-up.

Ze slaat haar handen met een klap op mijn tafel. Niets ongewoons, doet ze altijd. Ik hou er rekening mee en heb mijn spullen gewoon niet op tafel gedeponeerd. Kunnen ze ook niet wegspringen.

“Gewone recept”, voegt ze eraan toe.

Ik scrub en was, vijl en knip. En dan de handen heerlijk in het hete paraffinebad. Afdekken met plastic en badstof handschoenen.

En tijdens die behandeling wil ze alles we-

ten. Hoe het met mij gaat, en met mijn nieuwe vriend. En met de kinderen, en het schrijven van mijn nieuwe boek. Want wat heeft ze gesmuld van mijn eerste boek. “Prachtig meidje, je moet blijven schrijven, hoor.”

Ik beloof het haar. Ze vertelt dat Bert wat minder wordt. Ik ril. Dat wil ik niet horen. Deze man is onsterfelijk. Maar hij ziet steeds minder en hij hoort ook slecht. En ook mevrouw zelf vind ik wat minder worden. Ze vraagt een paar keer wat ik zeg, en af en toe zie ik haar ogen wegdraaien. “Wat worden mijn handen oud, hè?” zegt ze, terwijl ik over haar zachte velletje aai.

“Valt mee hoor, we mogen er met zijn allen voor tekenen om er zo uit te zien als u op die leeftijd”, zeg ik. Ze glimlacht en probeert de kreukels op haar handen glad te strijken.

Nadat ik haar mooie nagels heb gelakt, staat ze moeizaam op. Deze beweging past niet bij haar. Ze tast naar haar rollator, wenst mij een fijne dag, en loopt langzaam de kamer uit.

Ik slik een brok weg. Zo jong ze is van uiterlijk en geest, zo oud is haar lichaam.

Roddeltante

Ze is nog niet binnen of ze geeft haar rollator een fikse duw zodat het ding pardoes achter mij tegen de wand botst.

“Zeg!” roept ze hard. “Hoe gaat het met die buurvrouw van je, weet je wel, die waar je de vorige keer over vertelde, doet ze nog steeds zo raar?”

Ik kijk verschrikt om me heen. Mevrouw zit inmiddels aan mijn tafeltje en haar fletse blauwe ogen kijken mij vol verwachting aan. Ik doe mijn mond open om te antwoorden maar zij is me voor.

“Ja, ik begrijp niet waarom ze zo’n mens toe hebben gelaten, hoor. Je kan me nog meer vertellen, maar dit is echt niet normaal. Ik heb er nog eens over nagedacht; kun je haar niet uitschelden?”

Ik heb opeens spijt als haren op mijn hoofd dat ik me de vorige keer heb laten verleiden om mij uit te spreken over mijn buurvrouw op de camping waar ik al jaren onenigheid mee heb. Niet dat het een geheim is, het zat me hoog, en deze klant heeft er een neus voor en heeft het een soort van uit me getrokken.

“Wat is er met je?” vroeg ze die keer. “Je bent zo stilletjes. Je kan het me echt vertellen, hoor, ik kan zwijgen als het graf.”

En heus, het was niet mijn bedoeling, maar ze kent die buurvrouw immers niet, en voordat ik het wist vertelde ik het smeuijge verhaal van mijn immer aandacht vragende en provocerende campingbuurvrouw, en zij hing aan mijn lippen. Negen van de tien bewoners die ik behandel zijn vergeetachtig en doof, en laat nou juist deze ene dat totaal niet zijn. Ze is 86 jaar, ontzettend bij de pinken en heeft een neus voor roddels. “Juist ...” begin ik. En terwijl zij samenzwerend over mijn tafel heen hangt, lieg ik tegen haar dat we het eindelijk hebben bijgelegd. “En dat na zoveel jaren, is het niet geweldig?” zeg ik terwijl ik haar mollige handen masseer met een heerlijke verkoelende mintolie. “Ja, dat is het zeker”, zegt ze zacht. Ze slaat haar ogen neer en kijkt naar wat ik met haar handen aan het doen ben. Ze zwijgt en er ontsnapt een zucht aan haar lippen. Na een tijdje dommelt ze bijna in slaap. En dan opeens besef ik dat dit soort verhalen, waarheid of leugen, haar op de been houden, haar alert houden, haar het gevoel geven van deze wereld te zijn, h t niet kwijt te raken, dat ze wat sjeu aan haar leven geven.

Ik haal diep adem en fluister samenzwerend, daarbij mijn ogen tot spleetjes knijpend: “Maar ...” Ze

kijkt omhoog, haar ogen staan hoopvol. “Heb ik u al verteld over die vreselijke man van haar ...” Haar ogen gaan stralen en ze gaat kaarsrecht zitten ... “Néé, maar vertél. Je weet het hè, ik kan zwijgen als het graf.”

Overbodige tijd

Ze zit stilletjes tegenover me, haar hoofd gebogen, starend naar haar handen die ik op dat moment voorzie van een manicurebehandeling.

Het is precies een jaar geleden dat ze haar derde en tevens laatste kind heeft begraven.

Het eerste was een jongen, vertelde ze een tijdje geleden. Hij verdronk toen hij nog kind was. Het tweede was een meisje, ze is verongelukt in het verkeer. En dit derde kind, ook een meisje, kreeg kanker, en ook zij overleefde het niet. Haar man, haar steun en toeverlaat, is er ook al niet meer.

Ik zit met een brok in mijn keel en een knoop in mijn maag. Het gebeurt niet vaak dat ik even niet weet wat ik moet zeggen. En ik probeer me voor te stellen hoe ze zich moet voelen. Maar het lukt niet. Ik wrijf haar zachte handen in met heerlijk geurende crème, wetende dat ze het niet merkt of ruikt. Als ik zachtjes op haar handen klopt kijkt ze op. Twee troebele lichtblauwe ogen, die eens straalden. Ze trekt haar mondhoeken op, het lijkt op een glimlach. Ik lach terug naar haar. "Weet je," zegt ze zacht, "ik weet niet waarom ik nog wakker word 's morgens. Waarom kan ik niet gewoon in slaap vallen en nooit meer wak-

ker worden. Ik heb niemand meer. Is 92 nóg niet oud genoeg?”

Ze knijpt in mijn hand. Ik knijp terug. Ik heb geen antwoord voor haar.

Soms schreeuwt ze 's nachts om haar kinderen. De dokter moet dan komen om haar een injectie te geven. Dan kalmeert ze weer. En als ze wakker wordt, weet ze nergens meer van. Dan sleept ze zich weer door de dag heen. Hopend dat het haar laatste is.

Ik voel me vereerd dat ze haar verhalen met me deelt. Dat ze nog bij me komt om haar handen en nagels te laten verzorgen.

Handen ... zodra ik ze vastpak, pak ik een ziel. Heb ik vertrouwen gewonnen.

Dankbaar is het woord dat levensgroot in mijn hart verschijnt. Dankbaar dat ik nog iets kan betekenen in deze tijd die haar nog gegeven is.